

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Nr. de Duminecă pe
an fl. 2.

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE

de 1 per garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul II.

Număr de Duminecă

Nr. 11.

Insoțiri de cumpătare.

Cumpătare! cumpătare! vorbă scumpă și frumoasă, de ce ești așa de puțin prețuită de lume, pre cum ești, și de ce în atât de puține inimi și minți îți poți tu întemeia lăcaș statornic?!...

Câtă ușurare, câtă fericire, câtă înflorire n'ar răsări și ar crește pe urma ta, cumpătare?!

Dar' mai ales voi popoare asuprite și sêracite, de ce nu vă faceți un idol din cuvântul „cumpătare“, un credeu, o poruncă pe care să o urmați în toate ale voastre chivernisiri?

Ne umplem de bucurie și e pentru noi ca un picur de senin în mijlocul atator știri întunecate, când mai aflăm și despre o comună, unde Românii noștri au luat vre-o hotărîre hărâbtească pentru a infrânge vr'un obicei rău și a pune temeiul la vre-un așezământ bun, chiar pe ruina aceluia rău!

Așa în anii din urmă s'a băgat de seamă începutul unei sănătoase mișcări pentru a îndupleca poporul nostru la cumpătare de la beuturile spiritoase!

În câteva comune, unde preoți ori învățatori zeloși s'au pus pe lucru și au știut lua poporul cu buna, cu frumosul, s'au înființat astfel de însoțiri de cumpătare, ear' urmările lor sunt binecuvântate de toți cei-ce fac parte din ele și de cei-ce le știu prețui fără patimă.

După începutul făcut la Șișesti de dl dr. V. Lucaciu, în comuna Babța (în Selagiu) poporul bun, ascultând de învățătorul G. Almașiu, a înființat încă în 1894 o „Societate de cumpătare“, în care a intrat tot ce comuna are mai de frunte, obligându-se membrii societății a se stăpâni cu totul de la beuturi spiritoase, și numai la anumite privilegii mult-puțin sêrbătorești, sau unde e de lipsă, să se bea, dar' și atunci cu cumpêt.

În crîșme membrii se obligă pe cuvântul lor de onoare, a nu bea deloc, și nici odată, dar' nici a se însoți la alte case din comună să bea acolo; la vinderi și cumpărări obicei-nitul „aldamaș“ să nu-l dea nici să-l iee; la zidiri a se ajuta împrumutat unul pe altul cu ce pot, fără a primi în „cînste“ beutură; fiilor până la 18 ani a nu le da deloc beutură, și cât vor fi beuturile rele în comună, să nu bea de fel!

Și altele!
Tot-atâtea învoiri și frumoase și înțelepte, pe cari ținându-le cu sfințenie, membrii mult bine își fac și lor și semenilor lor și comunei și neamului!

Eu sunt om născut la sat și crescut între țeranii noștri, și o știu din vedere și aflare proprie, cam cât se cheltuește de oamenii noștri pe beutură: în o casă, nu cea mai de frunte, nici mai din urmă, ci mijlocie, din sat, și în care nu erau membri bețivi, numai chiar gazda casei, un om stimat de altfel tare în comună, se

cam dedase cu afurisita de holercă, — după socola lui proprie, afară de trebuințele pentru lucrători, se bea de 150—200 fl. pe an! (Așadar' cam 50 cr. pe zi; asta nici nu-i mult socotit!) Luând comuna numai de 150 case, și socotind că numai în 100 de ele se bea în măsura mijlocie luată mai sus (în unele se bea și mai mult, în altele se bea mai puțin, — din aceea 50 de case nu le socotim), — totuși în un sat cât acesta nu mare, se bea pe an rachiul de 20.000 fl. (douăzeci — de — mii — floreni!), cari toate intră în punga Jidanului, ear' pe la casele creștinilor crește și înfloresce, de nu-și mai încapă în piele, floarea — sêraciei!...

E grozav acest adevăr! Socotind cât se aruncă așa în fundul butoiului jidovesc, într'un comitat de pildă, și luând comitatul de 300 comune (sunt și peste 400 comune într'unul), poporul dă pe holercă la an 6.000.000 fl. adică șase milioane fl. la an, care cel puțin jumătate sunt pentru Jidan dobândă curată, ca și cum ar vinde apă!

Eată de ce societățile de cumpătare sunt o fericire pentru comunele unde ele se înființază și unde poporul nostru e destul de cuminte ca să între într'ensele!

Știm noi bine că a stirpi cu totul, și mai ales dintr'odată patima și deprinderea oamenilor de-a bea rachiul, e un lucru cu neputință, căci une-ori e și el, dacă e curat și neotrăvit de Jidov, aproape folositor, ca medicina cum i-ai zice, pentru un trup obosit, istovit de greul muncii. Îl înviorază nițel, mai mișcă nițel sângele ostenit.

Și asta o știu și cei ce au înființat însoțirile de cumpătare. Pentru aceea au și lasat voie să bea, cu cumpêt, în măsură mică.

Nu e vorba dar' să-l oprești pe sat dintr'una dela a arunca în vânt ale sale 20.000 fl., asta ar fi prea mare fericire pentru el, cât nu o poate primi întreagă, — dar' prin mîrginirea ce o pui prin însoțire ai apoi poate risipirea a jumătate din această sumă la an, — ear' aceasta este atîta cât își pot oamenii plăti din ea toate dările, ba își pot îmbrăca odată cu haine și familia întreagă! (căci la oameni ca cei-ce li socotirăm darea nu-i mai mult de 30—40 fl., la an cu totul, cătră stat și comună, numai darea cătră Jidov e — 200)!

Cei-ce în comuna Babța au reușit a întemeia „Societatea de cumpătare“, au reușit în același timp a pune temeiul și unui „Fond de bucate al Societății de cumpătare“ și din acest fond ear' se împrumută comuna și aduce folos tot membrilor, — adică și al doilea bine.

Ear' istoria întemeierii acestor prețioase așezăminte, de inv. Almașiu a scos de sub tipar la „Tipografia“ din Sibiu, împreună și cu statutele și a societății și a fondului (și românește și ungurește spre ușurarea celor-ce ar dori a-i urma) și cu toate îndrumările de lipsă pentru întemeiere. Cartea se vinde la „Tipografia“ din Sibiu cu o coroană.

Am dori mult să o cetească cât mai mulți preoți și învățatori ai noștri și să se gîndească asupra lucrului, căci sigur pe mulți o să-i tragă inima să facă și ei așa, ceea-ce din inimă am dori fiecărei comune românești.

Nu mai curagiu, și să nu despereze oamenii la cea dintâiu, nici la a doua nici la a zecea greutate ori neplăceri, căci fără greutatea peecum știm, nimic nu merge!

Nello.

Marea șarlatanie. De câte ori guvernul ajunge în vre-o strîmtoare, întotdeauna îi sperie pe Maghiari cu naționalitățile... Vom fi greșit, zice el, dar' vedeți, v'am scăpat și de o mare primejdie ce amenință din partea naționalităților.

Așa a făcut baronul Bánffy și în ședința dela 23 c. a Dietei.

Răspunzînd mai multor deputați din opoziție, cari au arătat fărădelegile sêvrîte de guvern, Bánffy a zis că dacă la alegeri s'au făcut păcate, e pentru că numai așa se poate mîntui neamul unguresc de multele primejdii.

A spus apoi că aceste primejdii sunt nu numai partidul poporal antisemit, ci mai ales naționalitățile.

A zis între altele:

„Pentru-că de 25 de ani în politică eu urmez direcția națională șovinistică, cu mijloace ce duc la rezultat“...

Ca merit mare încă de pe când era fișpan la Bistrița, el a amintit că deputațiilorilor ce i-s'au prezentat le-a spus:

„Doresc ca între cetățeni deosebirea să fie numai în privința religiei, încolo toți să se simtă Maghiari!“.

Și acum tot această țintă urmărește.

Eată cine-i capul guvernului unguresc!

Prigonire selbatică

Se împlinesc cinci luni de când dl Liviu Albini este ținut în temnița ordinară preventivă din Alba Iulia.

În state civilizate judecătorii n'ar pute săvîrși asemenea selbăcie fără ca lumea să se indigneze. La noi însă sunt frați, cari după ce au denunțat și ajutat autoritățile maghiare a porni goana, acum nici notiță nu iau despre suferințele ce Albini îndură numai pentru-că Ungurii n'au putut pune mîna pe fondul Iancu, ci acesta se află în mînilor d-lor Procopie Dimitrescu și I. G. Bibicescu din București.

Noi protestăm încă odată în contra maltratării la care pe nedrept este supus T. L. Albini.

Din Reichsrathul austriac.

O minune mare s'a întîmplat: a doua ședință, cea dela 23 c., a marelui șfat împărătesc din Viena s'a petrecut fără scandal. Mai mult chiar: Wolff, cel mai mare scandalagiu, a vorbit în această ședință foarte prietenește cu președintele Fuchs, cărui în ședința întăiu, când s'a ales, i a strigat că e hoț și tâlhar, bun numai de temniță.

Se crede, că un om al M. Sale Imperatului a intervenit cătră partidele o posante, sfătuiind pe capii acestora să mai lase din tonul selbatic cu care tăbăriseră asupra guvernului.

Scrisoare din Budapesta.

Un răspuns lui „P. Lloyd“ — Dinasticismul lor.

Budapesta, 22 Martie 1898

Ziarul guvernamental jidano-maghiar „P. L.“ în numărul de 15 l. c. făcînd o descriere a sêrbărilor din 15 Martie spune că vre-o 30 de universitari români și sêrbi au luat parte la acelea sêrbări. Spune că universitari români și sêrbi, un sas, mai mulți funcționari și un honved din 48 s'au intrunit în un „restaurant elegant din capitală“ și au hotărît „după discuțiuni infocate“ să ieie parte la „sêrbarea renașterii libertății“ și la „sêrbarea regnicolară, și că vor ruga prin telegraf reuniunea română din Viena, „România Jună“ să procedă asemenea“.

Am fost obișnuiți cu atari știri iscodite pe contul tinerimei române în special și al tinerimei aliate în general, însă totdeauna le-am desconsiderat. Dar' acuma când organul oficios al guvernului ne atacă, când un ziar român scrie, că „numai din partea ei — adică a tinerimei — putem să fim lămurii asupra adevăratei stări a lucrului“ atunci cred că datorii suntem cu un mic răspuns.

Dela început pot să declar că acel raport a lui „P. L.“ e fals, că această insinuație la adresa tinerimei aliate e pe cât neadeverată pe atât nerușinată. (Noi nici n'am crezut un singur minut, ci eram convinși că eară e vorba de o mișelie. Red. „T. P.“) E merită numai a sêmăna suspiciuni între Români de acasă ear' între tinerime neînțelegeri și a ne prezenta în afară că noi — tinerimea — nu suntem de acord cu politica conducătorilor noștri politici și că pe ei nu-i urmăim.

E curios că presa maghiară spune lucruri cari nu s'au întîmplat nici odată și persoane pe care noi nu le cunoaștem sau persoane cu existență dubie. — Așa acuma ne vorbește despre „un sas și de un honved din 48, de Pintya“. — Nu cunoaștem nici pe „Sas“, nici pe „honved“, ear' despre „Pintya“ știm că a fost odată Român și că de prezent se află ca detectiv în capitală.

Dar' să ne punem pe alt teren. — Să ne întrebăm că aflase-vor între odraslele române 30 de inși, cărora sê le convină sêrbările ungurești din 15 Martie? — sunt sigur că nu 30, dar' nici unul nu va fi. — Nu, de-o mie de ori nu! O tinerime lăptată și crescută cu dragoste la sinul cald al matroneilor române, crescută în tradițiunile, datinile moravurile și dinasticismul poporului român, susținută la universitate cu pîne căștigată cu crunte sudori, o tinerime a carei ideal este recăștigarea drepturilor sfinte și fericirea poporului român, nu poate fi capabilă de o așa faptă, fiind-că e în contradicție cu creșterea, tradițiunile și cu caracterul de român.

Toate scrierile presei maghiare despre o astfel de tinerime hravă sunt numai produsele unei fantasii bolnave a respectivului raportor jidan sau maghiar. —

Decamdată atât!

Le place asupritorilor noștri ca la diferite ocațiuni să se fâlească cu iubirea și alipirea lor față de înalta Casă domnitoare. Și o fac aceasta ca să înșele lumea, să se înșele ei pe ei. — Dar' dacă deschidem istoria vom vedea că poporul ales — Maghiarii — nici odată nu a avut o însușire așa de frumoasă și nobilă, o dragoste sinceră față de familia domnitoare. — Vedem că din vremile cele mai vechi s'au răsărit contra regelui constituțional, în diferite rënduri s'au resculat chiar cu arma contra Capului împărăției ear aceste resvrătiri s'au

ajuns culmea la anul patruzeci și opt, când guvernul condus de „dictatorul“ Kossuth a detronat și declarat proscrisă glorioasa familie domnitoare. — Și după săvârșirea acestui act selbatic bătut a fost „poporul ales“ și amnestie a primit dela preabunul nostru monarch.

Dar' din trista lor pățanie nimic nu au învățat, căci în diferite rânduri s'au pus în înțelegere cu conspiratori esteri numai ca planul lor se'l poată duce în îndeplinire.

Dar' din tot planul lor nimic nu s'a ales căci Dzeul gîntilor a ferit patria noastră de suferințele și neajunsurile unui război civil. — Și văzînd ei că planul lor nu le succede, au dat pe cîrda dinasticismului și la diferite ocazii au usat de această nobilă însușire. Și totuși celei mai mari părți a „poporului ales“ lipsește această însușire. Au dovedit-o aceasta în mai multe cazuri: Un cas proaspăt e următorul: În săptămîna trecută s'a jucat la „teatrul popular“ din capitala piesa „Anul 1848.“ După ce descrie evenimentele aceluia an furtunos, la fine apare un număr de ostași austrieci și ruși avînd în fruntea lor un steag negru-galbîn. La vederea steagului împărătesc publicul maghiar erupe în strigăte de „Abzug“ așa că au fost siliți ca steagul împărătesc să'l retragă și să pună în locul lui unul național maghiar, pre care apoi publicul l'a aplaudit. Din lucruri de astă natură încă s'a poate vedea dinasticismul lor. Se înțelege, presa patriotică tace asupra acestui nerușinat scandal „patriotic.“

Nicu.

Tinerimea pe povîrniș...

Jeluirea ministrului. — Numerii vorbesc. — Temniți și case de îndreptare. — Păcatele ocărmuirii. — Redați libertatea bisericii și școlii.

Erdély Sándor, ministrul de justiție se plînge asupra sporirii înspăimîntătoare a copiilor ajunși prin temnițe.

Pentru curmarea acestei primejdii sociale cere apoi bani ca să mai ridice case de corecțiune sau de îndreptare.

Aceea-ce ministrul din graiu grăește întărește cifrele din ultimul raport anual al oficiului statistic central.

În cifre vorbind: la anul 1891 judecătorii singulare și tribunalele au osăndit 21.300 copii minoreni.

Acest număr de osăndiți se urcă până la anul 1896, adecă în 5 ani de zile, la 25.622, ce va să zică aproape cu 1000 pe an.

Punînd în asemănare sumarele din 1891—5 cu rezultatul din 1896, se vedește că numărul osăndiților vîrstnici scade, până când împotriva, numărul osăndiților nevîrstnici se urcă, ceea-ce dovedește, că tinerimea s'a dat în jos pe povîrnișul jărădelegilor.

Și în privința aceasta capitala, adecă inima țării, cum se mîndrește ei cu Budapesta, premergi cu o înspăimîntătoare pildă.

Să vorbim earăși în cifre. La anul 1895, dintre toți deținuții din Budapesta 44.5 la sută erau minoreni; acest în sine îngrozitor percent la anul 1896, va să zică într'un singur an de zile, se urcă la 50.6 percente, ce va să zică Budapesta a ajuns să aibă mai mulți minoreni sau nevîrstnici criminali, decît maioreni sau vîrstnici.

Din aceste straturi crește apoi noul genuche de oameni, înaintea căruia nu e sfînt nici dreptul nici legea, n'are alt gând decît a trăi din seul altuia, și dacă nu se poate altfel, pune cuțitul la gâtul omului care întru sudoarea feței sale și-a agônisit câte ceva.

Singuraticii gem sub sugrumările lor, și tot poporul trebuie să mai dea milioane ca să li-se zidească temniți și case de îndreptare. De temniți să știe că sunt înguste și înghit milioane. Acum vin la rând casele de îndreptare. Până acum sunt trei, și

adecă la Aszod, Cluj și Rákospalota, dar' căpitanul orașului Budapesta zice că singură Budapesta are lipsă acuma de o casă de îndreptare atît de mare, cît sunt toate cele trei laolaltă. Și câte vor mai trebui de vom luainta așa?

A leculi fărădelegile cu temniți și cu case de îndreptare, e atîta ca și a leculi holera cu spitale de holera. Și ministrul de justiție nu știe alt leac decît temniți și case de îndreptare...

Atît de înțepenit la cap să fie un ministru?

De unde! O știe dl ministru foarte bine de unde provine această destrăbălare, dar' nu o poate mărturisii, căci atunci își taie creanga de sub picioare.

Guvernul s'a pus pe creanga atotputerniciei statului. A luat din mîinile bisericii-maice creșterea tinerimei, a luat din mîinile preoției tainele legii și s'a făcut el popă civil, a luat evangelia lui Christos și a dat o nouă evangolie, pe ceea a idolului liberalismului; a stîns candela credinței din inimile oamenilor și a aprins făclia patimei.

Și această făclie pârjol lasă după sine, pe cum o dovedesc cifrele suspomenite; un pârjol care se lățește înspăimîntător din an în an, și mistue în focul ei odraslele poporului, și va rămînea din tulpinele cele mari ale popoarelor numai movile din care nimic nu mai răsare.

Dar' ce-i pasă unui guvern necreștinesc de soarta poporului? Las' manănce-se de vii oamenii unii pe alții, își zic cei din fotoliul ministerial, că le-om ridica noi palaturi de temniți și case de îndreptare — fi-rește că pe banii lor.

Până când?

Până nu va mai fi ce înșela și fura și jeful și ucide, ca să-și sature netrebnicul pînțelele seu și pînțelele cel nesățios al statului.

Atunci apoi va fi pace. Pacea morții. Statul un stîrv.

Vreți acest sfîrșit?

Și dacă vreți, cine sunteți voi? Niște pribegi, astăzi în fotoliul ministerial, mîne poate pe banca acușatorilor. Dela capriciul vostru să a-tărne soarta popoarelor?

Este o lege vecinică pecetluită cu sînge dumnezeesc, evangelia lui Christos, aceea este cartea neamurilor.

Și această lege are și o vecinică slujbă, slujba preoților ei. Lăsați locul de unde au susținut mii de ani viața popoarelor. Lăsați liberă biserica, liberă școala, ca prin învățături creștinești să redea pe copii părinților, ear' pe părinți adevăratului stat creștinesc și nu va fi lipsă de temniți și de case de îndreptare.

Uncheașul.

ALIANȚA CU SAȘII.

O revistă germană scrie, ear' „Kronstädter Zeitung“, organul tinerilor sași din Brașov, reproduce următoarele:

„Noi am sfătuit adese-ori pe conaționali nostri din Ungaria să nu se expună pericolului de a rămînea isoლაți. Mulți dintre ei au crezut până acum în posibilitatea unei înțelegeri cu Maghiarii: astăzi desigur vor fi lecuiți de această inchipuire. Astfel nu le rămînea decît o înțelegere timpurie cu Românii. Aceasta cu atît mai mult, cît întreg poporul

german din imperiu și din Austro-Ungaria trebuie să dorească o înțelegere economică cu România.“

Din România.

Aniversare.

Sâmbătă, 14 Martie, aniversarea proclamării Regatului, un Te-Deum se va oficia la Sf. Metropolie, la oarele 10^{1/2} dimineată.

Dela Curte.

Un matineu musical a avut loc, Marți, la oarele 4 și jum. d. a., în apartamentele M. S. Reginei.

Executanții au fost violonistul George Eneșcu, violoncelistul Dinicu, dna și dsoarele Prior, dl Dall' Orso și dsoara Caselli, harpista.

M. S. Regina a recitat din poeziile sale, acompaniată fiind la harpă de dsoara Caselli, ear' dl Dall' Orso a cântat o romanță ale cărei versuri, compuse de Carmen Sylva, au fost puse în musică, chiar în acel matineu, de genialul compositor Enescu.

Istorie română.

Sava Henția, pictor și profesor la asilul „Elena Doamna“, unul din artiștii însărcinați cu facerea de tablouri istorice pentru școlile din România, a prezentat dlui Spiru Haret, ministrul cultelor și instrucțiunii publice, următoarele 4 tablouri:

a) Moartea lui Mihail Viteazu, în care se reprezintă eșirea lui Mihail din cort în momentul invadării Valoniilor și lupta cu unul din ei, care cu dinții vrea să-i scoată sabia din mînă. Alături de Mihail figurează generalul Rakoczi, rănit la falcă și un alt căpitan lovit mortal și căzut jos.

b) Bombardarea Vidinului, în care asista M. S. Regele, înaintea căruia, la câțiva pași, face explozie un obuz. Regele este încunjurat de marele său stat major și are o atitudine foarte liniștită și hotărîtă. Majestatea Sa este reprezentat salutînd cu chipul în mînă, prima bombă ce trage peste Dunăre, spre Vidin, tunul român.

c) Trecerea Dunărei este ear' reprezentată foarte fidel. Armata noastră trece Dunărea pe un pod de vase în prezența M. Sale Regelui și a marelui său stat major. Se observă bine figurile lui Ioan Brătianu, cum și a I. P. S. S. Metropolitan-Primat.

d) Stefan-cel-mare și Poloni la Dumbrava. Roșie, reprezentînd lupta eroică ce a dat naștere legendei Dumbrăvei-Roșie.

Pentru expoziție.

Camera a votat suma de 1.300.000 lei pentru acoperirea cheltuielilor ce va necesita participarea României la expoziția din Paris.

Dela Senat.

La Senat se discută proiectul de lege al instrucțiunii publice, votat deja de Cameră.

Conferință la Ateneu.

Duminecă seara, dl Al. Șonțu a ținut la Ateneu, conferința dsale: Naționalism și Umanitarism.

Conferențiarul, dese-ori aplaudit, a demonstrat cu argumente de drept, documente istorice și fapte sociale, că trebuie susținut viu principiul naționalismului și, în acest scop, e nevoie de o educație națională în care, ca factori principali, se cere să intervina familia, și, în special, mama, ca educatoare a copiilor, apoi școala. În aceeași ordine de idei, va trebui să intervina teatrul, tribuna Ateneului, societățile cu caracter național, pentru omul adult, și, în fine, pentru societatea întreagă, ar fi presa, căreia dl Al. Șonțu a ținut a-i aduce în special omagii pentru serviciile ce le aduce ca factor luminător în diversitatea cestiunilor sociale ce i-se prezintă și se impun atît de imperios.

CORESPONDENȚĂ.

Dobra la unire.

Cercul-Dobrei, 23 Martie 1898.

Domnule Redactor!

Ca să vedeți cît de adevărată și întemeiată era corespondența mea din săptă-

măna trecută despre trecerea la unire a Dobrenilor, vă împărtășesc azi următoarele fapte împlinite:

În 8/20 Martie, Dumineca trecută, 60 de parochieni, capi de familie, din Dobra, s'au dus pe rînd, câte un om însoțit de 2 martori, la parochul local, (adm. A. S. Păcurar) și i-au declarat, unu câte unu, în fața martorilor, cum cer formele legii, că — trec la unire.

Administratorul îi întrebă cît din convingere, o fac aceasta ori îndemnați de cineva ori de ceva? (căci legea numai atunci o ia ca lege primită când ea se face din convingere, din credință). Ear' oamenii instruiți să nu facă greșală, stăpînînd în ei adevărul negru, că nu din convingere ci din ură față de omul urgisit lor, care tocmai le pune întrebarea, răspundeau rece și dînd din cap:

— „Din convingere“!

Luni în 9/21 Martie, alți 40 de inși s'au dus să facă, înaintea parochului și întregi martori, declarația de trecere.

Dar' ia paroch dacă ai de unde! Administratorul cel viteaz, care de ani de zile se ține prins de pept cu acest popor și-l îndărățește și l'a împins până la acest pas extrem — acum ca 'n palmă! O fi fost ascuns în ceva salo, ori cotef de-al pretenului seu L. A. sau unde? că n'a mai stat față cu oamenii amărțiți și porniți pe calea pierzării.

Marți în 10/22 Martie, alți vro-o 50 au mers la oficiul parochial în același scop: paroch însă nici azi ca 'n palmă.

În Rădulești, Starcești și Ohaba, s'au înștiințat comunele bisericesti întregi la trecere, cerînd de preot pe fostul învățător Petru Hădan.

În Roșcani și Lăpușnic ațtarea e în cariere și pornirea de trecere în putere.

În notariatul Gurasada și Lăpușnic, cu doi notari greco-catolici, se lucrează de asemenea la destrămarea poporului în cele bisericesti, destrămare pe urma căreia va urma bătaia lui D-zeu în cele naționale!

Dela Lugoj, de unde se conduce cu zel mare venătoare de suflete, li-s'a făgăduit noilor credincioși, că li-se dă „protopop titular“, un anume Dr. Firez, și îndată ce oamenii au făcut, la o săptămîna, a doua declarațiune la oficiul parochial, firezul va și veni să se așeze în mijlocul „convinsilor“ săi credincioși, însoțit de un „adjuțant“, un anume Nicolae Muntean, care acum perde vremea prin Deva, unde nu-i nici o trebuință de el, dar' unde e trimis deja ca avantpost...

etc. etc.
Și nici nu v'am spus dle redactor, tot ce e de spus despre pierderea de cap ce e în acest tract, în urma patimilor nestăpînite, patimi însă, cari nu știu unde-s mai mari, aci jos, ori colo sus!..

Rămăs la credință!

1848.

Pojon.

23 Martie.

Contele Bathány Lajos a constituit primul minister responsabil care este compus din membrii următori:

Ministrul president:

Contele Bathányi Lajos.

Ministrul de interne:

Szemere Bertalan.

Ministrul afacerilor externe:

Printul Eszterházi Pál.

Ministrul de finance:

Kossuth Lajos.

Ministrul de războiu:

Mészáros Lázár, colonel de cavalerie.

Ministrul de lucrări publice:

Contele Széchenyi István.

Ministrul de instrucție:

Bar. Eötvös István.

Ministru de econ. și industrie:

Klauzál Gábor.

Ministrul al dreptății:

Deák Ferencz.

Sava Brancovici

Metropolitul Ardealului.

III.

Rolul și relațiile politice ale Mitropolitului Sava Brancovici.

Prin relațiile familiare cu Cantacuzenii și Brancovenii s'au creat și stabilit relațiile politice ale Mitropolitului Sava Brancovici cu curțile domnitorilor din principatele române până la Moscva și la Constantinopol, care l'au făcut înaintea principilor Ardealului George II. Rákocy, Acațiu Barcsay, Mihaiu Apaffy și înaintea magnaților unguri, o persoană pe cât de respectată pe atât și de temut.

Principii ardeleni îl întrebuințau pentru relațiile și cunoștințele sale întinse în toate afacerile politice mai grele și primejdioase ca pe un diplomat destoinic și experimentat. Georgiu Rákoczy l'a trimis în 1660 la Cazaci pentru ajutor în contra Turcilor tot atunci când el pe de altă parte trimisese sol la Poarta otomană spre a-i vesti trimiterea unei solie mai luminată cu daruri ne mai văzute numai să-i îngăduie ca să rămână prinț al Ardealului 1). Mihaiu Cserei, care pe vremea aceea trăia la curtea principelui Apaffy încă scrie, că Mitropolitul Sava Brancovici fiind om „*învețat și procopsit, prințul de multe ori l'a trimis sol la Musceni și la doi domni românești al Valachiei și al Moldovei, pentru care lucru i-au scris mult domni cei din Ardeal*” 2).

Tot astfel scrie și Raici:

„De multe ori în zilele sale a fost trimis Sava Mitropolitul și fratele seu Georgiu ca solie precum la principele Moldovei așa și la cel din România transalpină, și lucrurile încredințate lui cu norocire le-a implinit, în care solie pe ambii acei principii coreligionari cu dînsul i-a rugat ca prin mijlocirea lor să expereze la principele Transilvaniei pace și liniște pentru biserica ortodoxă, ceea ce a și urmat după aceea, dar' nu mult a durat” 3).

Prin autoritatea și influința care le avea la curtea principelui Mihaiu Apaffy Mitropolitul Sava obținu dela principele ca fratele seu Georgiu să fie trimis în 1663 sol resident al Transilvaniei la Adrianopol, și astfel ajunse în nemijlocita atingere cu cercurile diplomatice europene.

„Când stăpâna peste Ardeal Mihaiu Apaffy, așa scrie Raici, era datină în Țeara - Transilvaniei pe timpurile acele aspre a se trimite în fie care an Impăratului turcesc la Constantinopol tribut, cu care privilegiu mergeau și tineri de boeri pentru vedere, experiență și învățatură sub conducerea trimișilor, cerându-și mai înainte concesiune dela Principe.

Pentru astfel de experiență politică s'a rugat Mitropolitul Sava de principe, ca și tinerele seu frate Georgiu să fie trimis împreună cu ceilalți fii de boieri în aceea solie” 4).

Acesta era cel dintâiu pas făcut pentru a prepara terenul politicii ger-

mane în statele orientale subjugate de Turci, un fapt care dovedește adâncă pătrundere politică și spiritul prevăzător al Mitropolitului Sava Brancovici.

Impăratul Leopold I. propuse prin rezidenții sei la Adrianopol, Simeon Reiniger apoi Christofor de Kindsberg, tuturor popoarelor creștine din țările dela Răsărit alianță și războiu în contra Turcilor sub scutul și protecțiunea sa, asigurându-le după biruința vrășmașului comun reînnoirea patriei lor și repunerea în vechile lor libertăți 1).

George Brancovici, pe atunci resident al Transilvaniei la Poarta otomană, fu considerat ca singurul bărbat cu al cărui ajutor Impăratul Leopold putea să-și ducă în deplinire planul politic de a înșgheba alianța popoarelor creștine din peninsula balcanică.

În scepul acesta, pentru a câștiga mai mare autoritate și influință morală la popoarele slavone, el lăsă ca să fie proclamat de despot al Sârbilor, precum am arătat, în Metropolia din Adrianopol, unde își avea locuința sa și residentul imperătesc de Kindsberg.

Afacerea aceasta s'a ținut în secret, și în Ardeal, unde Georgiu Brancovici a petrecut mai bine de 10 ani după reîntoarcerea din Moscva, nimeni nu știa afară de Mitropolitul Sava, că în reședința metropolitană din Alba-Iulia și la moșia din Vințul-de-jos trăiește alesul despot al Sârbilor. Nici dînsul n'a făcut întrebuințare de titlul acesta decât la anul 1690 și 1692, în petițiunile adresate din închisoare către împăratul Leopold pentru eliberarea sa.

Dar' principele Apaffy găsi firele politice Mitropolitului Sava și a fratelui seu Georgiu: *îndreptarea lor către Nemți* fu una din cauzele principale pentru care amândoi fură deținuți în închisoare la anul 1680. Principile Apaffy pus și susținut în domnie de către Turci era dușmanul Nemților. Eliberat din închisoare, Georgiu Brancovici, luând cu sine pe doi nepoți, în anul 1681 trecu dela moșia sa din Vinț prin pasul Vulcan în Țeara-Românească la curtea lui Șarban Cantacuzino. (2)

Aici mai întâiu el interveni pentru liberarea fratelui seu Sava. Șarban Cantacuzino scrisse lui Constantin Brancovanu plenipotențiarul seu la Constantinopol, ca să mijlocească la curătorii transilvani, cari se aflau la Poartă, ca să-l restabilească pe scaunul Metropolitan. (3)

„Nici ar fi lăsat Șarban (Cantacuzeanul) Domnul cel de atunci al Valachiei, scrie Cserei, neisbândită tirănia aceasta, căci înștiințase pe prințul Apaffy, că de-ar trebui să cheltuiască 500.000 de taleri, încă va lucra la împăratul turcesc, ca să măzălească pe Mihaiu Apaffy. (4)

Astfel, zice Engel, „*prin mijlocirea lui Șarban Voda a slobozit Apaffy pe vladicul Sava Brancovici din închisoare*” 5).

- (1) Raici: id.
- (2) Szalay L. A magyarországi szerb telepek, p. 19. „Speranța”, 1869, p. 165.
- (3) Documente istorice. Viena, 1860 p. 183.
- (4) T. Cipariu: Acte și fragmente, p. 215.
- (5) G. Șineai: Cronica Rom. t. III. a. 1687.

George Brancovici, în înțelegere cu Șarban Cantacuzino, puse acum la cale acea mișcare grandioasă proiectată de împăratul Leopold, în care erau să fie atrași Românii, Cazacii, Sârbii, Bulgarii și Grecii având de ținută *punerea lui Șarban Cantacuzino pe tronul Constantinopolului de către Ruși și Austriaci uniți împreună*. (1)

„Dela mântuirea Vienei, cea din anul 1683, scrie Engel, Șarban Vodă era foarte plecat spre casa Austriei, și mijlocitorul cel mai mare întru aceea era sârbul (!) Gheorgha Brancovici. Acesta încă în anul 1681 mersese din Ardeal în Valachia la Șarban voda să se jăluiască lui pentru goana ce o făcea prințul Mihaiu I. Apaffy asupra binecredincioșilor celor de legea răsăritului din Ardeal. Ladislau Csáky, carele ținea cu casa de Austria, prin mijlocirea lui George Brancovici a dobândit în anul 1683 slobozenie dela Șarban voda de a mers din Tarigrad prin Moldova, prin Polonia și prin Silesia în Viena, de a înștiințat curtea împărătească despre gătirea Turcilor mai înainte de a se ocoli Viena de Turci; prin recomandarea lui Csáky și prin bună purtarea sa la Viena a dobândit Șarban Cantacuzenul titlul da comite al santei împărăției Romanilor, și vestire cumcă își trage sămînța de la împăratul Ioan Cantacuzeno, ci Șarban s'a păzit de a sa folosi cu diplomatul acesta” 2).

Dar' foarte rău smintește aci prea vestitul Engel, observă la același loc Șineai: „*pentru-că Georgiu Brancovici n'a fost sârb, ci niaș român*”, ear' noi mai adaugem: **și încă transilvănean!**

Biograful lui George Brancovici scrie de asemenea, că după strălucita învingere reportată asupra Turcilor în 1683 sub zidurile Vienei imperia-liștii voiau a întinde armele pentru a elibera țările creștine de jugul turcesc, din care causă precum lui Șarban Cantacuzino așa și lui George Brancovici despotul împăratul Leopold le-a trimis diplome cu daruri împărătești prin contele Csáky, și pentru mai luminată încredere a soliei s'a dat pe lângă Csáky, ca să-l însoțească, presbiterul burgonez Antid Duno, cari venind la Șarban i-au făcut cunoscut toate lucrurile întreprinse în alte părți pentru a rescula pe toți creștinii orientali în contra comunului vrășmaș al numelui lui Christos, dar' mai vîrtos pe Sârbi și pe Români. Trimișii împărătești au mai făcut cerere în numele împăratului ca Șarban vadă să trimită pe George Brancovici despotul în Rusia la Țarii Ioan și Petru Alexievici spre a-i indemna ca și ei să apuce armele în contra vrășmașului comun. (3)

Dar' pentru frica de Turci, fiind Georgiu Brancovici persoană cunoscut în toate părțile, Șarban a trimis altă solie la Moscva, ear' pe el l'a trimis la curtea din Viena. (4)

Trătările acestea însă n'au avut nici o urmare, căci pe când Șarban credea că prin aplecarea lui către Nemți își așternea pașii către Constantinopol, spre a pune pe familia lui coroana împăraților bizantini, o moarte năprasnică îl răpește pe neașteptate în 29 Oct. 1688. (5)

- (1) D. A. Xenopol: Istoria Rom. vol. IV. p. 265.
- (2) G. Șineai: Cronica Rom. vol. III an. 1687.
- (3) Vezi: Biografia lui George Brancovici, „Lumina” 1874 p. 258.
- (4) A. D. Xenopol: Istoria Rom. vol. IV. p. 267.
- (5) A. D. Xenopol: Istoria Rom. vol. IV. p. 267.

Pe tronul Munteniei, după Șarban Cantacuzino, a urmat nepotul său Constantin Brancovanu, căruia nu-i convenia supunerea prea deplină către Nemți, deci să făcu deocamdată partisan al Turcilor.

Ear' Georgiu Brancovici, care concentrase lângă mănăstirea Tismana până la 30.000 de ostași așteptând momentul pentru a trece Danărea și a se uni cu armata ducelui de Baden, bânuit, sigur pentru întorsătura politică a principelui Brancovanu, în 29 Octomvrie 1689 fu prins și excortat peste Orșova la Sibiu și de aci la Viena în închisoare. (1)

Georgiu Șineai se îndoiește că fratele Mitropolitului Sava Brancovici, ar fi o persoană identică cu Georgiu Brancovici despotul Sârbilor. Noi însă am arătat evident, că acest despot al Sârbilor nu a fost altul decât, chiar acel *neaș român*, Georgiu, fratele Mitropolitului Sava Brancovici. *)

Brancoviceștii în Transilvania reprezentau interesele naționale românești întocmai ca și Cantacuzenii și Brancovenii în Țeara-Românească.

Metropolitul Sava Brancovici este înainte-mergătorul acelei politice naționale, care 80 de ani mai târziu fu urmată și susținută de nemuritorul episcop Inocențiu M. Clain.

V. Mangra.

*) Notă. Georgiu Brancovici a scris în limba veche sârbescă *Istoria Sârbilor* dela început până la moartea împăratului Leopold I, în cinci cărți, în care de altfel, după cum constată Raici, el nu s'a îngrijit a descrie întru atâta starea Sârbilor, ci mai mult *întîmplările familiei și ale rudelor sale*.

Ar fi de mare interes pentru istoriografia noastră ca Academia noastră să procure o copie a manuscrisului, care se găsește în Arhivul consistorului sârbesc din Carloveț, căci precum arată Raici în partea a IV a Istorie sale pag. 59, 67 și 93. Georgiu Brancovici tractează fapte și evenimente istorice care privesc istoria națională română precum: a) descrierea împrejurărilor în care străbunul seu a descălecat din Moldova în Ienopole (Boroș-Ineu); b) războaiele lui Mihaiu Viteazul; și c) starea religiei ortodoxe în Transilvania. („Lumina” Arad, 1874 p. 273.)

(1) G. Șineai: Cronica Rom. an. 1688. „Lumina”, 1874 p. 262 și 265.

În chestia quinquenalelor învățătorești.

La dese întrebări ale învățătorilor aflăm de bine a da în chestia quinquenalelor următoarele deslușiri:

1. Conform art. de lege XXVI din 1893 începînd dela 1 Octomvrie a. c. învățătorilor le compete întîiul quinquenal de 50 fl.

2. Quinquenalul e a se considera ca o sporire a plății, deci se va socoti întruna cu salariul, plătindu-se de-odată cu acesta în rate anticipative.

3. Comuna bisericască ca susținătoare școlii e datoare a spori salariul învățătorului prin quinquenal tot la 5 ani de serviciu neîntrerupt, computați dela 1 Oct. 1893. Deci dacă salariul unui învățător care la 1 Oct. 1893 a fost în funcție până aci a fost 300 fl., dela 1 Oct. 1898 va fi 350 fl., dela 1 Oct. 1903 va fi 400 fl. și așa mai departe.

4. Ca serviciu neîntrerupt se con-

sideră numai anii de funcțiune petrecuți în comuna, unde se află respectivul de prezent. Așa de ex. cine a intrat în funcție învățătorească în comuna bis. X la 1 Oct. 1896, este îndreptățit la I puinquenal numai dela 1 Oct. 1901. se înțelege dela sine dacă până atunci va funcționa tot în comuna X.

5. Quinquenalul nu este deci numai ca o remunerațiune, ce să se dea tot în al V-lea an, ci celui îndreptățit 'i-se va da în fiecare an.

6. Numai învățătorii cualificați și definitivati au dreptul la quinquenal.

7. Veduva unui învățator o jumătate de an după moartea bărbatului va primi întregul salar și va folosi locuința învățătorească.

8. Unde o parte a dotației o formează naturalele, acestea le va aduna comuna bisericească. Dacă nu corespund, învățatorul poate pretinde o recompensă în bani gata.

Cei ce se simt nedreptățiti de organele din parohie, să se adreseze la Ven. Consistoriu diecesan.

Amicul școlii.

Igiena țeranului român.

IV. Despre hrănire.

2.

Fiecare om, dar' mai ales cel muncitor are lipsă de albumină, care să-i facă brațele tari și vînjoase și biruitoare la lucru. Acela care mereu mistuește din musculatura sau carnea sa, fără să pună la loc ce a pierdut, va slăbi fără întrerupere și astfel slăbit, prăpădit, se va îmbolnăvi mai cu ușurință, ear' boalei câștigate nu va putea rezista cu destulă tărie. Întrebarea este deci, prin care mănăcare se poate introduce în corp albumina cu o cheltuială mică? — căci fără albumină nimeni, nici cel mai sêrac, nu poate trăi.

Precum a arătat mai sus, albumina se găsește mai ales în carne; deci acela care poate, va mânca în fiecare zi o bucată de carne, fie ea de ori-ce soi. Dar' și carnea are prețuri diferite, după felul vitelor, cărora au aparținut; cea mai scumpă carne este cea de vită, de vițel, de

vênat și de păseri (pui, găini ș. a.), așadar pentru omul sêrac și muncitor ea este un lux. Și anume din cauză, că aceste feluri de carne, deși conțin multă albumină, au prea puțină grăsime. Cea mai efină carne este

Așadar', pentru omul sêrac și muncitor cea mai bună și mai efină carne este cea de porc și de oaie; bună e și carnea de rață și gâscă, dar' prețurile lor sunt ceva mai ridicată. Țerancele noastre vor face

mare acolo, unde prețurile lor nu sunt prea mari, oferă și ei o mănăcare bună. În general însă carnea de pește este pentru omul sêrac prea scumpă. Un singur pește este, care pe lângă albumină are și grăsime destulă și care se capătă totodată cu un preț foarte mic, — și acela e heringa. Așadar' o recomandăm țeranilor noștri, ca pe o hrană bună și efină.

Hrana cea mai bogată în albumină, care conține și grăsime indestulitoare și al cărei preț este relativ mic, este însă: brânza. Ea are mai multă albumină de cât cea mai hrănitoare carne. Și țeranului, care are brânză, nu-i lipsește de cât o bucată de mămăligă, pentru-ca să aibă hrana cea mai desăvârșită, mai întăritoare și mai efină. O bucată de brânză, mănăcată cu pâne sau mămăligă în timpul muncii, reînnoește puterile sleite mai bine ca ori-ce fel de mănăcare. Cultivați deci țerani români, cât de multe oi, căci folosul lor este nemăsurat! Carnea lor e cea mai efină și mai hrănitoare; lâna lor ve este de lipsă pentru cioarecii, sumanul, căciula și învelitoarele voastre, ear' laptele și brânza ve da hrana cea mai desăvârșită și mai efină!

O altă mănăcare, care conține albumină și mai ales grăsime în măsură mare sunt ouele. Este prin urmare foarte rău obiceiul țerancelor noastre, de a vinde ouele chiar și atunci când sunt efine. Pentru omul sêrac, care nu are nici carne, nici brânză, ouele sunt o mănăcare prețioasă, căci le înlocuiesc pe amândouă. Obicinuiți-ve deci a mânca oue, fierte cu coaje ori gătite papară, ratotă!

Albumina se mai găsește și în produsele mai multor plante, astfel în grâu, mălaiu sau porumb, dar' mai cu deosebire în păstăioase, adică în fasole, linte și mazere. Acestea trei feluri de mănăcări conțin mai multă albumină de cât cea mai bună carne. Ele au și grăsime în măsură bunicea ear' idrați de carbune în cantitate foarte mare, astfel, că păstăioasele alcătuiesc hrana cea mai desăvârșită, care poate să existe. Din carne poate trăi omul numai atunci, dacă o mănăncă cu destulă grăsime și multă pâne; fasolea însă este ea singură destulă pentru a acoperi hrana trebuincioasă corpului nostru.

Un singur lucru trebuie avut în vedere! Aceste mănăcări trebuiesc gătite bine. Întăiu, ele trebuie fierte nu-

CARMEN SYLVA.

Sub acest nume a scris M. Sa Regina Elisabeta a României fermecătoarele povești al Peleşului, sub acest nume a scris despre atâtea dureri și bucurii nu numai ale bogatului Ei suflet, dar' ale întreg neamului românesc. Așa, că dacă numele M. Sale Reginei Elisabeta rămâne în istorie mare și iubit alături de al Augustului Ei soț Regele Carol, nu mai puțin neperitor rămâne în istoria literaturii române și a celei germane numele de Carmen Sylva.

Dăm în numărul nostru de azi o gravură care ne înfățișează pe Carmen Sylva la masa de scris... Dacă aceste momente pentru Augusta Suverană sunt o fericire, desigur, pentru întreg neamul românesc sunt o nespusă mândrie.

aceea, care pe lângă albumină mai conține și grăsime, — precum peste tot cea mai bună, mai efină și mai recomandabilă hrană este aceea, care conține toate trei substanțele necesare existenței noastre.

deci, în cas de lipsă, foarte cu minte, dacă vor vinde puii și găinile, pe care le au și în schimb vor cumpăra carne de porc sau de oaie.

Peștii încă conțin albumină, unii dintre ei chiar și grăsime, — prin ur-

Țiganul la vânat.

(SNOAVĂ.)

Un țigan auzind pe unii pe alții, că acei cari merg la vânat se îmbogățesc, se gândi și baragladina dracului să se facă vânător și pace. Și ne având pușcă se duse într'o dimineață la un român, care avea pușcă, și i-o ceru ca împrumut.

În sfârșit, iată-l pe țiganu nostru cu fișeu după el și cu pușca pe umăr că plecă la vânat.

Merseră ei, cât or fi mers, prin pădure înainte și numai vîd într'o tufă un epure culcat. Țiganul vorbi atunci cu danciu.

— Breee, ce mai epure. Io-te mă ce pelear are? Epurele ăsta face șase lei, ca o para, dar să nu-l dăm numai cu atâta. Pentru-ca singura pelea lui face hatâtea parale, dar carnea unde-o pui? Nu-l dăm cu 6 lei. Azi 6, mâine 6, poimăne 6, socotește tu bre, într'un an de zile câți de câte 6 strângem? Avem să ne îmbogățim și pace. Și avem să cumpărăm o turmă cu oi, și eu ca stăpânul turmei, am să-mi cumpăr un armăsar mare, negru, boirêsc, și când oi încăleca pe dânsu, au să zică toți boiarii: „Da cine a fi acel boer mare”.

Și când m'oi duce la turmă, ș'oi vedea ciobani dormind, am să strig tare; sculați măi dormiți!..

La aceste cuvinte, țuști epurele sări și fugi. Dar și faraonul dracului deștept, fugi după el zicând:

— Stai pe loc,

Că n'ai noroc;

Dar epurele a fugit; n'avea pe semne timp să-l asculte.

Acum ce se facă baragladina? Ducea grijea, nevoe mare, cum că are să vâneze mult și până l'o duce acasă, are să se strice vânatu. Și de asta zise danciuului:

— Bre, fugi fuga acasă și adă o cofă cu sare, să serem vânatul să nu se strice, că eu te aștept pe aici.

Și cum l'a învățat țiganul, așa a și făcut.

În urma lui țiganul, tot umblând prin pădure după vânat, a văzut o vulpe și se luă după dânsa. Dar vulpea șireată, ca toate vulpele, îl cotește, îl înșală și se ascunde lângă o apă. Acum țiganul gândind că a sărit în apă, zise:

— Sări și tu, că ești o scârbă, dar eu că-s cât un cal?

Și hop în apă și mai multe nu. Văzînd el că e tras tot la fund zise:

— Așaaa, la fund te-ai ascuns, las că te găsesc eu.

Și-a tot cătat-o, până s'a inecat.

Dacă s'a inecat, l'a svărlit apa deasupra ca pe toți inecații și plutea pe luciul apei.

Chiar atunci, iată vine și danciu cu limba scoasă și cu puțină sare în mână, căci cealaltă se topise din cauză că fiind cald nevoe mare el fugise și asudase. Ajungând la apă și văzînduși pe taică-său plutind umflat pe de asupra apei, zise:

A crăpat,

Pentru-că a mănăcat,

Vânat

Ne sărat.

N. Mateescu-Movilă.

Învățător.

Doine populare

(Din Cetea)

Bate vîntule cât poți,
Dorul din lume să-l scoți,
Și bate cu vîfor greu
Și scoate și dorul meu,
Că nu'l mai pot alina
Făr' în brațe la badea.

Frunză verde de alun
Avem un dascăl nebun,

Că el n'are ce lucra
Făr' ne n'vătă a striga.

Frunză verde trandafir
Mult mi-e groază, mult mă mir
Dacă-oi crește ce m'oiu face
Că d'acuma gura'mi place,

Mândra care'mi place mie
N'are casă nici moșie,
Numai fodorii la iie
Fodorii și penele
Ochii și sprâncenele.

Eu în clacă, mama'n clacă
Da la oi cine să meargă?
— Da la oi vom merge mâne
De n'or muri toate bine.

Pentru'n pic de sărutat
Șapte pălmi am căpătat,
Și-o isbită la părete
Și o fișcă la ureche.

Avu popa două fete
Nice una nu ne dete,
Și dascălul avu două
Și ne dete una nouă.

mai în apă bună, dar' chiar în cea mai bună apă trebuie foarte mult, ear' după-ace au fert, trebuie frecate cu lingura, până-ce s'au sfărâmat toate boabele. Numai fasolea sau linteaa astfel gătită se mistuește ușor, pe când dacă o mâncăm numai pe jumătate feartă, ne pricinuește dureri în mațe neputându-se mistul cu desvîrșire.

Dar' păstăioasele sunt nu numai mâncarea cea mai bună, ci ele sunt și foarte ieftine. Și cu bucurie constatăm, că fasolea, linteaa și mazerea sunt mâncările cele mai plăcute și întrebunțate ale țeranului român. Semenați-le deci iubiți sateni cu îmbeșugare și le grijiiți cu rîvnă, căci ele sunt o binecuvîntare pentru cel mai sêrac și mai necăjit!

Pentru a isprăvi șirul mâncărilor albuminoase trebuie să amintim în sfîrșit, că bureții și ciupercile încă conțin multă albumină.

Cum pădurile ținuturilor, locuite de Români, sunt pe vremuri ploioase pîne de bureți pot fi și ei băgați în samă. Păziți-vă însă de cei otrăvicioși: Și aceasta se poate ajunge prin ferbere.

Toți bureții, chiar și cei buni, trebuie fierți întăiu scurtă vreme în o apă, pe care o vîrsăm jos și numai după aceasta îi vom umplea a doua oară și fierbe de stătut.

Otrava, chiar dacă a fost în bureți, se depărtează prin apa cea dintăiu și atunci îi putem mânca fără teamă.

Dr. M.

Serbarea de Mercuri.

Mercuri a fost serbare mare în cetate. Se serbătoarea adevărată zăua mare în care regimentul nostru a luptat cu atăta vitejie la *Novara și Mortara* (în Italia).

Se vede însă că prin unele locuri oamenii au uitat că acest regiment este românesc, căci pentru ficiorii noștri nu s'a făcut slujbă dumnezească în limba românească. Am ruga de dl comandant al cetății, despre care știm că este nu numai un bun general, dar' și un părinte drept al vitejilor sei, pe viitor să intervină ca feciorii noștri și la serbare de acest soi să audă ceva mai multă vorbă românească. Este în interesul educațiunii militare ca mai ales la privilegiuri de acestea feciorii să fie însuflețiți, ceea ce numai în limba românească se poate ajunge.

Serbările au început încă dimineața, când s'a slujit rugăciunea dumnezească pe piața

cetății și apoi întreg regimentul a fost trecut în revistă. Călcău ficiorii noștri și mândri se țineau, că ții era mai mare dragul.

După amezăi a fost tot felul de petreceri arangiate pe piața cetății... Românii își jucău Călușerul, Ungurii ciardas, Nemții valserul lor și deosebite glume s'au făcut: alergări în sac, s'a jucat ursul etc. etc. petrecându-și nu numai oficerii și soldații, dar și marele număr de cetățeni cari s'au dus pentru acest prilej în cetate.

Vremea a fost cât se poate de frumoasă și serbările au ținut până spre seară.

PARTEA ECONOMICĂ.

Prăsirea galițelor.

Cotețele și curțile de găini.

Situația cotețului de găini, adevărat locul unde îl așezăm, are mare înflurire asupra sănătății și asupra puterii de ouat a găinilor. Umezeala este foarte stricăcioasă găinilor. Prin umezeală înțelegem nu numai apa ce se adună din ploile cele multe, ci și starea pământului umed. Prin urmare trebuie să avem grije, să punem cotețurile pe loc mai ridicat, unde adevărat pământul să nu fie apăsător. Dacă avem un ocol mai mare și voim să facem un coteț de găini, înainte de toate avem să ne îngrijim, ca acela să fie așezat pe partea cea mai ridicată a locului și să încungurăm cât se poate părțile mai joase, cari de multe ori sunt apăsătoare și numai în lunile mai ferbînți ale anului se svîntă și se uscă. Este mai bine ca cotețul să-l așezăm cătră răsărit.

Cătră meazăzi nu e bine să așezăm cotețul, căci atunci prea iute se înmulțesc insectele, cătră meazănoapte cotețul ar fi expus la umezeală și la frig; cătră apus ear' nu e bine să punem cotețul, căci prea tare l-ar atinge soarele spre seară.

Mărimea cotețului atîrnă dela mulțimea găinilor, ce vrea omul să țină.

Cotețurile pot fi de mai multe feluri, adevărat din material mai ieftin sau mai scump.

Voiu vorbi de amendouă felurile.

Părețele cotețului mai poate fi făcut din cărămizi de lut, peatră, țigla sau din grinzi. Capul lucrului este, ca acelea să fie lipite sau tincuite și vărute, ca așa insectele să n'aibă unde să se ascundă și înmulțesc.

Barem dinlăuntru la toată întemplerăa să nu lipsească vărutul. Coperișul cotețului poate fi din scânduri așezate astfel una peste alta, ca ploaia să nu poată străbate înlăuntru. Este încă mai bine, să acoperim cotețele cu paie sau trestie, căci coperișul

acesta iarna ține cald, ear' vara răcoare. Precum am amintit deja, e foarte bine, dacă așezăm cotețul lângă părețele unui grajd de vite, de cai sau de oi, căci atunci făcînd câteva găuri la părețele grajdului, putem conduce căldura din grajd și în coteț ceea-ce are mare înflurire la prăsila găinilor, căci pentru căldura ce capătă din grajd vor începe a oua ele mai iute și mai mult.

Lângă ușa cotețului putem pune fereastra pe care avem să punem sticlă și pe care avem să o închidem numai iarna, în altă vreme are să stee totdeauna deschisă. Pe lângă sticlă avem să acoperim fereastra și cu o rețea de drot, ca așa să putem apăra găinile împotriva animalelor răpitoare.

Este bine, ca afară de fereastra de lângă ușă se mai fie o fereastră pe cealaltă parte a cotețului, ca așa afară de în timp de iarnă grea, totdeauna se putem ținea aer curat în coteț. Ușa cotețului să se facă din lemn tare, ca să nu poată străbate furul ușor, ba pe unele locuri pun pe ușile cotețelor și lăcate de Wertheim.

După-ce am descris cotețul pe din afară, am să fac niște observări și despre modul cum are să fie acela pe dinlăuntru. Mărimea dinlăuntru a cotețului atîrnă dela numărul găinilor, și adevărat pentru fiecare găină avem să socotim un loc de comun de 15 cm., de oare-ce însă sunt casuri, când în ploii și vremuri grele trebuie să închidem găinile și ziua, și cotețul are să fie mai mare de cum s'a spus, mai ales pentru aceea, fiind-că în coteț avem să așezăm și coșerile în cari ouă găinile și așa este mai cu cale, ca cotețele să fie cât de mari și adevărat o găină să aibă un loc de 30 centimetri.

Uneltele cele mai de lipsă în cotețe sunt nuelele de șezut, cari precum am arătat mai sus, sunt a se așeza una lângă alta la aceeași înălțime, ear' nu una mai ridicată ca cealaltă, de oare-ce găinile voinde a șede tot mai sus, s'ar bate întreolaltă pentru locuri, când apoi cele mai slabe căzînd s'ar putea vătămă.

Rudele de șezut pregătite din lățuri late la cari duce câte o scărișoară, sunt bune pentru galițe cu trupuri mai ușoare, dar' nu pentru cele cu trupuri mai grele, căci deoparte aceste ajung mai anevoe la ele, de altă parte avînd ele trup mai greu, nici nu se pot susține în înălțime pe lățurile acestea, și în urmă fiind-că pe razimul acesta îngust li-se strîmbă și osul pieptului. Și așa avem să așezăm la găini cu trupuri mai grele, în locul lățurilor niște lavițe lungi, mai late, cari să se poată scoate ușor din coteț, ca să fie curate.

Iuliu Bardossy.

Industria de casă

Distinsul profesor seminarial dl Dr. D. P. Barcianu din Sibiu și actual vice president al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“, s'a ocupat cu ani înainte prin diferiți articoli de ziare cu afacerea importantă a industriei de casă. Inițiativei dlui Dr. Barcianu este a se mulțumi și puținul, ce s'a făcut pe ici colo în această privință. Reuninua română de agricultură doarește a concretiza ideile dlui Dr. Barcianu și spre acest scop a acceptat proiectul de apel prezentat de d-sa, căruia în cele următoare cu plăcere îi dăm loc în ziarul nostru:

Apelul.

Comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din Comitatul Sibiiului“ în cauza propășirii industriei de casă.

Economia câmpului este izvorul de căpetenie, din care se adapă cu belșug toate celelalte indeletniciri omenești.

O țară cu economia câmpului înțelepțesc dezvoltată și cu pricepere purtată va fi totodată și o țară cu nesăcate bogății și cu locuitorii în bună stare.

Reuniunea noastră agricolă și-a pus de țintă, să lucre la o mai repede și mai înțelepțescă înaintare a poporului român din acest comitat în economia câmpului și în legătură cu ea în economia de vite, cu toate ramurile ei. Și dacă privim asupra lucrării săvîrșite de Reuniune dela înființarea ei și până azi, cu plăcere putem spune, că rodnică a fost această lucrare, dezvoltată întru înaintarea țeranului nostru pe terenul economic. Trebuie să mărturisim, însă că multe mai sunt încă de făcut, multe de îndreptat, multe de dezvoltat, până să ne vedem numai cât de apropiată de ținta, ce ni o am propus.

În înțelesul §-ului 1 lit. c., din statute, în cercul de lucrare al Reuniunii noastre cade și înaintarea industriei de casă, adevărat a celor indeletniciri ale oamenilor noștri dela sate mai ales, cari dau mijloacele și uneltele trebuincioase la îndestularea multelor și feluritelor trebuințe în ce privește hrana, îmbrăcămîntea și locuința lor. Spre aceste scopuri multe lucruri folositoare și frumoase totodată știe să săvîrșescă țeranul nostru, dar' și mai multe și mai vrednic de laudă femeia română, cu drept cuvînt laudată de toți pentru hărnicia, istețimea și gustul, cu care isprăvește țesăturile, chindisiturile, aleșeturile, împletiturile sale, mult prețuite nu numai de noi toți, ci și de oameni pricepători ai altor neamuri străine.

Asupra acestor lucrări deci voiește comitetul reuniunii noastre să-și îndrepte mai cu stăruință luarea aminte, pentru a face cu puțință, ca cu vremea și în acest însemnat și rodnic ram al economiei să facem o înaintare și un sporiu, care să fie nu numai spre mîngăierea și mulțămirea noastră sufletească, ci totodată și un bogat izvor de venit bănesc.

Cu lucrarea noastră în acest înțeles să fie

Bate doamne pe mândra
Cum bate vîntul frunza:
Și pe față și pe dos
Pân' ce o doboară jos.

Eu bolnavă, badea zace
De ar muri să fie pace,
Că pân' a fost sănătos
Destulă mînie-a fost.

Măndruliță cu nas lung
Duce tăcetai la plug,
Uitându-se pe răzoare
Și a vîrsat zama pe poale.

Măgheran, crenguță verde
Ioane sprâncene negre,
Negre și sprâncenele
D'ai mai mândru numele,
Numele tîu este Ion
La față ești ca un domn;
Mersura și-e legănată
Cu dragoste mestecată,
Pe gură picuri de sânge
Când te ved, inima'mi plînge.

Culese de i. b.

Străinu-s străinătate
Nu mă înstrăină de parte
Că n'am maică să mă coate

Nici frați să-mi roage moarte
Nici surori să-mi prindă parte!

Așa-s maică 'ntre streini
Ca paserea între spini.
Eu merg, maică, dela tine
Dar inima mea rămîne!

Dar o pune maică bine
Intr'un blid cu apă rece,
Ca de dorul meu și-o trece,
Și o pune 'npăturată
Să nu o afu supărată.

(Comunicată de Elena Botău) din Leșiu.

Cine dracu a și văzut
Fată ca și o păuniță.
Petrecînd'o la temniță,
Joi o prinsă, Vineri o dusă
Sămbetă în fer o pusă.
Duminecă o tot plîns.

Cîndu-i luni dimineața
Cherchelăi după chemiță
Sclobozimă la uliță,
Să ved și eu ce oi vedea
Pasere din țara mea
Dă să scriu o cărticică.

Și o trimet la maică mea
Că hainele din fetie

Nici le vîndă nici le ție
Ci le incherce pe trei cară
Să-le scoată între hotarē
Să-le deie foc și pară
Deși meargă sfară în țară
C'a perit fată fecioară.

Culese de Romulus Popa, Lișeu
Invetător.

Tot am, maică, auzit
Iacă din oameni bătrîni
Că nu-i bun gardu de spini
Și drăguța din vecini.
Gardu-i bun din scânduri late
Și drăguța de de parte.
Nănuța mea din vecini
Ferește mă de rușine
Că mai am una departe
M'ar feri și nu mă poate
Și pe afară vă păziți
Că pe voi vă străjuiesc
Trei birae din trei sate
Și vă păzească de moarte
Datu-mi-a badea un inel
Ca să mă iubesc cu el
Inelul l'am părăsit
Cu el dracu s'a iubit.
Hai nană până te cer
Că la toamnă pot fi în fer

Hai nană până te rog
Că la toamnă pot fi rob:
Auzite dela Ștefan Faur june.

Culese de Romulus Ogariu.

Chiuțuri.

Frunză verde rugule,
Iubește-mă pruncule
Iubește-mă dintr'o d'ată
Să-ți cos cămașe crestată,
Iubește-mă de două ori,
Să-ți cos cămașe cu flori
Să te duci prin șezători
Să te'ntrebe cei feciori
Cine și-a cosut cămașa,
Drăguța mea cea frumoasă.

Rămăi mândră sănătoasă
Ca și floarea cea frumoasă
Când o suflă vîntu'n față
Umple-mi casa de dulceață.
Să merg și eu sănătos,
Ca și-un trandafir frumos,
Cum îl suflă vîntu'n jos
Umple-mi casă de miros. —

Cules de G. Pleșu ped. c. III.

NOUȚĂȚI

Arad, Martie 25 n. 1898.

Dela Curte. Curtea eară este în doliu. La Pojan a murit adică arhiepiscopul Ntata, fiica (de 15 ani) a arhiducei Frederich.

Înmulțirea însoțirilor. Sub acest titlu cetim într-o foaie economică maghiară următoarele: „Ideea însoțirilor a cucrit teren însemnat și în 1897. După știrile ce ne stau la dispoziție, în Ungaria s'au înființat în acel an 250 însoțiri nouă, din cari 176 însoțiri de credit, 57 de consum, 12 de economie și 5 de produse brute. Cele mai multe din însoțirile economice sunt de lapte.” Noi Românii cu câte însoțiri ne putem mândri?

Nou avocat român în Arad. D. dr. Sever Ispravnic a depus Marți la universitatea din Budapesta cu deosebit succes cenzura de avocat. D. dr. Ispravnic luând în posesiune cancelaria mult regretatului Aurel Saciu, pe care de altfel a condus-o cu multă sîrguință aproape doi ani de zile, își deschide cancelaria sub auspiciile unui public, cărui îi este deja cunoscut ca un harnic muncitor. Îi dorim tot norocul.

Administrator protopresbiterial pentru tractul Albei-Iulia, precum ni-se scrie din Alba-Iulia, a fost numit de consistorul arhidiececesan din Sibiu dl Florian Rusan, paroch în Maierii Albei-Iulia. Părintele Petru Popovici, protopresbiter în Abrud — în vederea greutăților întimpinate cu administrarea tractului Albei-Iulia, a fost absolvit de administrare. Nu înțelegem rostul administrărilor atât de îndelungate, câtă vreme statutul organic prescrie anume încât timp au a se întregi posturile de protopresbiteri.

Preoți chirotoniți. În 1 Martie c. a fost chirotonit într-un presbiter Georgiu Modran, ales paroch în frunțașă comună Poplaca (lângă Sibiu), ear' Avram Glava, pentru Dealul-mare din protopresbiteratul Geoagiu.

Bătăciți. Primum următoarele: În comuna Rod lângă Poiană să aflu un domn învățător Vasile Dobrescu, pe care îl cunoaștem de altcum om de omenie, însă nu știm ce l'a îndemnat a 'și trimite copila la școala de Stat (Kisededovoda) în Seliște. De multe ori cetim cum un biet țaran lipsit de cultură și poate din lipsă e dat în tăvăleală pentru că 'și închiriază casa pentru școala de Stat; cu atăta mai mult e de judecat cazul de față. Mai este un măestru pânzar cu numele Ioan Hurdu, care și densu își trimite copilul în școala de Stat, și fiind acest domn măestru dojenit în mai multe rânduri de pretini pentru că de-ce 'și mai trimite copilul la Kisededovodă răspunde că de ce nu l'ar trimite, când și dl Dobrescu 'și trimite; apoi doară duia sa e om cu carte și știe ce e binele și răul, de ar fi aceasta vr'un rău, Domnia Sa nu l'ar face.

Seliște, în 10 Martie 1898.

Românașu.

Din Buteni ni-se scrie: În ziua de 15 Martie la hotelul „Coroana” s'a dat un banchet, la care au luat parte durere și niște români uități de sine. Cu toate că serbarea asta a fost jidanomaghiară, era destul de animată și patriotice, totuși cineva a voit să arate lumii patriotismul prefăcut al jidanilor, și drept răsplătă pentru munca obositoare voină a-i încărea cu ouoruri mai prețioase de cum le dă statul. — a pus în noaptea de 3/15 Martie pe pereți și pe ușile bolțelor jidovești sedule tipărite în ungureste cu inscripțiunea: „Abzug zsidó, éljen a hazai” (jos cu jidanii, trăiască patria). Numai atăta a trebuit să vază jidanii, cari — în ziua deslipind sedulele — s'au foarte obi-dat.

De aici se esplică că s'au sălurat și chiar ungerii de preteșugul jidovesc.

Gligoraș.

Convocare. Adunarea reuniunii învățătorilor rom. gr. or. dela școalele confesionale din protopopiatul Jenopoliei (Boroșineu) se va ținea la 16/28 Martie a. c. în școala română din Jenopolea, la care sunt poftiți a participa toți membrii ordinari și onorari ai reuniunii, precum și toți binevoitorii și spriginitorii învățământului popular român.

Seleușiu-Cigeriel, la 8/20 Martie 1898. Iulian Butariu, presidentul reun. Petru Costin not. reun.

„Fatenyésztes.” Sub acest titlu în edițiunea ministeriului reg. ung. de agricultură a apărut o lucrare de specialitate, dela autorul Molnár Istvan comisariu ministerial regnicol. peste prăsirea pomilor și arborilor. — Opu face cunoscut cetitoriului întreg materialul prăsirii arborilor, mijloacele și lucrările; apoi se ocupă temeinic cu prăsirea, cultivarea tractarea și îngrijirea pomilor și a altor arbori.

Tot silvicultorul și pomicultorul poate trage folos din aceasta lucrare de specialitate. Opu deși se estinde pe 19 coale de tipari, conținând 91 figuri costă numai 50 cr. ear' preoții și învățătorii pomicultori cari doresc a avea această carte se pot adresa cu epistoala către autor, dela care vor primi opul *gratuit* în urma dispunerii ministrului de agricultură.

Din „Foaia pedagogică” de sub direcțiunea distinsului profesor seminarial Dr. Barcianu din Sibiu cu data 1 Martie v. a apărut nr. 5 cu cuprinsul: Treptele formale ale învățământului; IV Sistemizarea, de Dr. Șpan (Urmare); Modele de lecțiuni Tractarea cuvântului normal „om”, lecție de cl. I-a de învățător Ioan Pavel; sentențe pedagogice, adunate de I. Darius; Informațiuni; Felurimi.

În legătură publicăm rezoluțiunea venerabilului consistor din Arad referitoare la această foaie; ad. nr. 252/898, M. O. D. La cererea on. redacțiunii a „Foaii pedagogice” din 3/1 1898 venim a vă aduce la cunoștință, că subscrierul consistor sub datul și nr de față a recomandat „Foaia pedagogică” edată de d-voastră, protopresbiterilor sei, ca inspectorii de școale și prin dîșii tuturor învățătorilor acestei diecese, spre părtinire și prenumărare. Arad, din ședința consistorului ținută la 12/24 Febr. 1898 Ioan Meșianu, m. p. episcop.

Necrolog. Vineri în 10 l. c. s'a săvârșit înmormântarea D-nișoarei Alexandrina Suru pedagoga în cursul al IV. în Caransebeș flica Dlui preot Floarea Suru din Buceșnița, reposedată în urma unor lungi și grele suferințe, în etate de 19 ani. Fic-i țărina ușoară.

Foc. Ni-se scrie din Cuied: Marți la 10 oare a. m. un copil de 4 ani jucându-se cu foc în apropierea grajdului, focul cuprinse grajdul cu tot ce era pe lângă el; apoi se întinse asupra altor două case, grajd, cămară, sură și nutrețul vitelor pe cari în câteva minute le prefăcu în cenușe, și așa în locul averilor destul de frumoase ale lui Teodor Urșu, Teodor Paișon și Ioan Faur se făcu un câmp plin de scrum și cenușe.

Fuga rușinoasă. Se scrie din Budapesta, că secretariu ministerial Maurovich Făbián după ce în decurs de 2 ani de zile a furat peste 50.000 fl. ca director al hergheliei de cai din Făgăraș, și ministrul a pornit zilele trecute cercetare contra lui, a fugit, pe semne în America. Păcătosul, spre a nu fi învinuit că nu e om cum se cade, a fugit cu soția sa.

Prinderea asasinului lui Stambuloff. Acest asasin a fost prins în județul Buzău, (România) în următoarele împrejurări: Semnalmentele asasinului fiind trimise tuturor posturilor de geandarmi rurali din țară, un jandarm văzu în cătunul Beciu, din județul Buzău un om care corespondea cu acele semnalmente. Acest necunoscut, re-

ras în micul cătun pierdut în munți, venise acolo de vr'un an, trăise întâiu cu o fată apoi cu o văduvă. În timpul acesta, el își schimbase numele când în Mihai, când în Ilie, când în Hasani Mai întrebând prin cătun despre acest om. gendarmul află că ar fi din Bulgaria. Atunci încuștință pe șeful său. În acest timp străinul aflând despre aceasta, dispăru din cătun. Întâmplarea făcu însă că el să fie văzut la Galați, de către un soldat.

Comandantul gendarmilor locotenentul Capeleanu, fu înștiințat de acest lucru și porni împreună cu ajutoru său și cu gendarmul, la Galați. Aci însă aflară că Mihai ori Ilie, ori Hasan plecase.

Cercetând, descoperiră că fugarul luase trenul de Iași, unde fu urmărit, dar' și de acolo plecase la Tecuci, cei trei urmăritori se duseră după el, dar și acolo îi pierd urma; totuși descoperiră că el nu a plecat din acel oraș, căci nu fusese văzut la gară. Aci jandarmii se îmbrăcară țărănește și pornesc prin județ. În comuna Liești, detără de cel urmărit și l'arestară. Asupra lui s'a găsit un pașaport cu data de 24 Februarie anul acesta, liberat de consulul turc din Galați pe numele Rustem Bairam.

Criminalul a fost dus la Buzeu; el corespunde semnalmentelor trimise din Bulgaria. Întrebat, el nu răspunde alt ceva de cēt că este albanez. Cercetându-se în cătunul Beciu, s'a aflat că o dată fiind biat, a spus că a făcut lucruri mari în Bulgaria. El este un om nalt, cu o statură herculeană și are la mâni și pe corp mai multe urme de răni.

Atragem atențiunea on. Domni cetitori asupra anunțului publicat pe pagina a 4-a cu deschiderea croitoriei domnalui Nicolau Iosif în piața Tököli nr. 8. Nu ne îndoim că mai ales publicul român va sprigini pe acest măiestru croitor, singurul român croitor în oraș.

Din public.

Mulțumită publică.

Cu ocașiunea aranjerii petrecerii în favorul bisericii și a școalelor gr-or. rom., dela S. Ilie din Fabricul Temeșoarei a suprasolvit următorii domni:

II. Sa Dl Dr. Alex. Mocsony, Dr. Emil Baboș, adv. în Pesta; Dr. Traian Puticiu, protopop; Emanuil Ungurian, adv. câte 5 fl.; Paul Rotariu, direc. la „Timișana”; Stefan Todorescu câte 4 fl.; I. Teodorovic, D. Negrean din Beiuș, Teodor Oancea din B-Lazur, T. Bugariu, preot milit.; Ilie Popist, căpitan; Ioan Muncila, T. Vaida, câte 2 fl.; Dr. Enea Nicola, Dr. Grecu, Dr. A. Bordia, Ilie Olariu, A. Mihaș, Nic. Gherdan, G. Ioanovici câte 1 fl. 50 cr.; Eutimie Blaga din Tulca, I. Istin Mehala, Dr. A. Cosma, I. Csermac, T. Dogariu, Papp, Hozari, Boldy, Elena Popa, Toma Olariu, G. Regep, Savu Adamescu câte 1 fl.; Cornea, Ecat. Jovin, Buzariu, G. Seculiciu, P. Brașiovan, G. Teleu, d-șoara Silvia Bufan, G. Ardelean, Const. Istvanescu, Stancovicu, Bunczmana câte 50 cr.

Venitul brut 187 fl., spese 70 fl. 37 cr., deci rezultă o sumă curată de 116 fl. 63 cr. Aducând aceasta în publicitate, primească toți cari au contribuit, profunda mulțumită. Timișoara-Fabric, 5/17 Martie 1898.

În numele comit. parochial:

Teodor Vaida,
preot presd. com. parochial.

Subscrierul în numele comunei noastre bisericesti din Șiclău vin și pe aceasta cale a aduce mulțumită locuitorului de aici Nuțu Șerban și soției sale Floarea n. Paguba, cari au donat pe seama Steii noastre bisericii un prapor. Deie bunul Dumnezeu ca aceasta mică jertfă să li-se respălătească înmiit, ca astfel să mai poată aduce încă mulți ani și de multe-ori jertfe atât bisericești cât și națiunii sale. Deie bunul Dumnezeu ca să se afle cât de mulți creștini cari să le urmeze făcând fapte bune creștinești.

Șiclău, la 26 Ian. st. v.

Ioan Codrean,
preot rom.

Cursul pieței de săptămână din Arad.

Grăul de frunte . . .	fi. 11.20 până 12.20
„ rënd . . .	11.30 . . . 11.40
Secara	8.10 . . . 8.20
Orzul	5.60 „ 4.80
Ovșul	6.20 „ 6.30
Cucuruzul	4.80 „ 5.—

Prețul făinei:

Făina albă	Nr. 00 . . . fi. 20.80
„ „	0 . . . 20.20
„ „	1 . . . 19.90
„ „	2 . . . 19.60
„ „	3 . . . 19.30
Făina pentru pâne „	4 . . . 19.—
„ „	5 . . . 18.60
„ „	6 . . . 18.40
„ „	7 . . . 17.10
„ „	7b . . . 15.80
„ „	8 . . . 11.80
Tărțe	„ 4.30

Têrgurile din săptămâna viitoare.

15—21 Martie st. v.

Duminecă, în 15 Aradul-vechiu, Margitta, Roșia, Bistrița (până în 16 numai târg de vite), Luni în 16 Carțfalău, Goroslău-mare, Blaj, Marți 17, Abrud, Bruiu, Dicio-Sân-Mărtin, Dobra, (Comitatul Hunedoarei) Drașu, Lechnița, Reșinari, Criștorul-săcuiesc (târg de vite de prăsila) Zlagna, Alparet. Mercuri 18: Săsciori, Hașfalău, Racoștea-de-jos, Bancfalău, Ciuc-Cosmaș, Cetatea-de-baltă, Mociu, Cohalm, Uioara. Joi 19: Dengeleag, Huedin, Alba-Julia, Dej, Mediaș, Veneția-de-jos. Vineri 20: Basna, Ocna-Sibiului, Zălau (până în 21-lea) Sâmbăta 21 Alămor, Halmagi-mare, Ferihaz (până în 23-lea), Cernatul-de-jos, Sâmbăta-de-jos, Egerhat, Bozovici și Șeitin.

Poșta redacției

Ab. 901. De unde era să bănuim noi la ce face alusie, mai ales când n'a numit pe nimeni. Mulțumim că ne-ai atras atenția. A reveni însă, este a blama pe cei implicați.

Ab. 15. Dl I. Velcean va avea tot spriginul nostru, îi vom face anunțuri de câte ori va pofti, atrăgând atenția cititorilor asupra muncii folositoare ce a întreprins.

Mosmitia. Nu putem să scriem contra acelei anunț, deși cuprinde minciună. Proprietarul ori cei interesați, ne-ar da în judecată. — Fițiica aceea nimeni nu v' poate sili să o abonați. Poesii primim, să fie însă populare.

Toracul mare. Pe săptămâna viitoare. **Dela Sate,** Bihor. Urit lucru, dacă așa s'a întâmplat. De ce nu ne-ai scris însă îndată? Și apoi noi trebuie să știm cine ești, D-Ta însă n'ai trimis comitivă.

Dimitrie Stoi, econom, Secian. Se vor publica îndată ce le vine rëndul. E îmbulzeală mare.

M. Ilie. N-rul viitor. **I. M. în M.** Cererea va trebui să ți-o facă un avocat, care ți va da deslușiri și ți-va face-o așa cum cer legile. **E. B. în Z.** La Otel „Vas”.

ULTIME ȘTIRI

Viena, 23 Martie.

Între vicepresidenții Reichsrathului a fost ales și d. Lupul, deputat bucovinean. Germanii au hotărât să între în Delegațiunii.

Londra, 23 Martie.

Salisbury a declarat că 'și dă demisia. Știrea a făcut mare senzație. Bêtrânul bărbat de stat Gladstone este grav bolnav.

Din Vashington vin știri cari dove-desc că Statele Unite americane se pregătesc de răboiu. Toate corabiile de răboiu au fost puse în stare de a porni la luptă și s'au cumpărat câte-va și din Italia.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Redactor responsabil: Ioan Russu Șiriana.

DESCHIDERE

DE

A TELIER

in

Piața Tököli Nr. 8.

pentru

Croitorie de vestminte bărbătești, care se va efectua după cea mai nouă metodă

și cu

Prețuri moderate.

Rog onoratul public pentru sprijinul binevoitor, asigurând că imi voi da toată silința a satisface cerințelor cu cea mai mare acurateță și promptitudine.

Cu toată stima.

Nicolau Iosif.

(148) 1—

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 44— „TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă condițiunile cea mai favorabile:

1. în contra pericolului de foc și exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri să dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.)
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Cel mai sensational roman al literaturii moderne. În limba engleză s'a vîndut în cincizeci de mii de exemplare. Succes colosal. Tradus în toate limbile europene.

In românește de Afin dela Tuscia a apărut acum.

TRILBY

Prețul unui exemplar: direct fl. 1.30. În librăriile din monarhie fl. 1.60. În România și străinătate 4 lei.

133 6—10

Deposit general:

Afin dela Tuscia, tipografia Uhrmann, Temesvár Ungaria.

„Cassa de păstrare în Mercurea“ societate pe acții.

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.

2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5¹/₂%.

3. Depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea casei, depunerile se respălătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin postă și se resolvă cu reîntoarcerea ei.

DIRECȚIUNEA

„Cassei de păstrare în Mercurea“

10—10

SOCIETATE PE ACȚII

121

Credit personal pe amortisație

Exoperez:

Împrumuturi ieftine pe amortisare

de mai mulți ani și fără cheltueli prealabile,

funcționarilor publ. și oficerilor cu leafă minimală de 900 fl.

(95) — 28

ori

cu rentă viageră de cel puțin 500 fl.

mai departe

Împrumuturi amortisaționale pe moșii și case la oraș

cu 4% 4¹/₂ și 5%

precum și amortisație corespunzătoare.

Convertesc împrumuturi cu camete mai mari.

La dorință anticipez specele de intabulare.

Szücs F. Vilmos

Institut de împrumut pe imobile și moșii
ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.